

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Лісівництво»
на 2020 / 2021 навчальний рік

Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство

*Спеціальність: **205 «Лісове господарство»***

*Рівень вищої освіти: **початковий (короткий цикл) рівень***

*Освітньо-професійна програма: «**Лісове господарство**»*

*Факультет: **лісового господарства***

Рік підготовки – 2

Семестр, в якому викладається дисципліна – 2

*Дисципліна – **обов'язкова***

*Кількість годин за навчальним планом – **150 години / 5 кредитів ЄКТС***

Денна форма навчання

Загальна кількість годин	Лекції	Семінарські	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота	Навчальна практика	Форма підсумкового контролю
150	26	–	24	–	70	30	Іспит

Викладач кафедри, який забезпечує проведення лекційних занять:

викладач Гордіященко Альона Юрївна

Викладач кафедри, який забезпечує проведення практичних занять:

викладач Гордіященко Альона Юрївна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Лісівництво є профільною дисципліною в підготовці спеціалістів лісового господарства. Майбутній спеціаліст повинен глибоко засвоїти природу лісу, закони і закономірності його життя щоб вміло здійснювати свою практичну діяльність. В зв'язку з чим дисципліна «Лісівництво» призначена надати студентам комплексні знання, щодо будови лісу, закономірностей його формування та розвитку. Особлива увага звертається на ведення лісового господарства, а саме на планування та організацію рубок догляду, санітарних рубок, ландшафтних, лісовідновлювальних рубок, рубок головного користування та інш. Знання з лісівництва це база для ряду фахових дисциплін: лісові культури, лісовпорядкування, плантаційне лісовирощування, лісоексплуатація, лісозаготівля та ін.

МЕТА КУРСУ

Мета – ознайомлення студентів із біологією і екологією лісу (склад і будова лісу, взаємозв'язки між його компонентами і навколишнім середовищем,

законами розвитку і росту лісостанів), що є основою практичного лісівництва. Навчальна дисципліна «Лісівництво» є спеціальною дисципліною, що вивчає наукові основи техніки та технології вирощування лісу, рубок лісу, підвищення його стійкості і продуктивності в різних природних та економічних умовах.

Задачі вивчення дисципліни – вивчення цієї дисципліни закладає знання і навички для успішного вирішення лісівничих задач в лісогосподарському проектуванні.

Результати навчання, які студент повинен набути після вивчення курсу:

На основі вивчення курсу студент повинен

знати:

- принцип відповідності біологічних властивостей деревних рослин екологічним (лісорослинним) умовам як передумова високої продуктивності лісових насаджень;

- теоретичні принципи, організаційно-технічні елементи, умови застосування та порівняну оцінку існуючих способів рубки в стиглих лісах;

- існуючі заходи сприяння природному відновленню лісу та умови їх застосування;

- поняття про деревну продуктивність лісових насаджень і фізіологічну природу процесів, які забезпечують продукування органічної маси;

вміти:

- визначити головну породу для певних лісорослинних умов і доцільність її вирощування у мішаних чи складних лісостанах;

- визначити морфологічні ознаки дерев у насадженнях, їх параметри, при яких можливо отримати більш високу деревну продуктивність;

- розробляти заходи щодо використання природного поновлення при лісовідновленні після, або у процесі проведення головних рубок на Поліссі та лісостепу України.

Перелік компетентностей:

Компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.

Загальні компетентності

6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

1. Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.

2. Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження.

4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів.

9. Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.

11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.

12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях.

Програмні результати навчання

2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності.

6. Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей.

7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.

8. Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог.

12. Інтегрувати та удосконалювати виробничі процеси ведення лісового господарства відповідно до чинних вимог.

15. Впроваджувати розроблені проектні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Вивчення цього курсу передбачає повне та часткове формування відповідних компетентностей на ОПП «Лісове господарство» (табл. 1).

Таблиця 1 – Компетентності та оцінювання рівня їх досягнення здобувачами

Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та	Поточне (модульний контроль),

	програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	підсумкове (екзамен).
1. Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
2. Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
9. Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання за навчальною дисципліною	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).
12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому	Повністю сформована. Співвідноситься з метою курсу та програмними результатами навчання	Поточне (модульний контроль), підсумкове (екзамен).

регіональному, національному і глобальному рівнях.	за навчальною дисципліною	
--	---------------------------	--

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є: лекції, практичні та індивідуальні заняття, консультації.

Під час викладання лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції–бесіди та лекції-візуалізації.

Лекція – логічно вивершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за необхідності, засобами наочності. Лекція є однією з основних організаційних форм навчальних занять і, водночас, методів навчання.

Лекція із застосуванням ігрових методів – застосовуються методи мозкової атаки, методи конкретних ситуацій та інші, коли здобувачі самі формулюють проблему і намагаються її вирішити.

Практичні заняття – форма навчального заняття, на якому викладач організує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних питань навчальної дисципліни та формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачами відповідно до сформульованих завдань.

Індивідуальне заняття – форма навчального заняття, що проводиться з окремими здобувачами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Консультація – форма навчального заняття, при якій здобувач отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних питань чи аспектів їх практичного застосування (проводяться протягом семестру – поточні консультації, семестрові та екзаменаційні).

Зміст дисципліни:

Вступ.

Морфологія лісу.

Екологічні фактори і їх класифікація. Ліс і клімат. Ліс і тепло. Світло як екологічний фактор.

Ліс і забруднення атмосферного повітря. Ліс і вітер.

Ліс і ґрунт

Ліс і волога. Біотичні фактори лісу.

Ріст, розвиток і будова лісу.

Поновлення лісу. Лісосміни.

Рубки формування та оздоровлення лісів.

Загальна характеристика рубок формування та оздоровлення лісів. Рубки догляду.

Санітарні рубки. ЛВР. Рубки переформування. Рубки формування ландшафтів. Реконструктивні рубки малоцінних молодняків.

Рубки головного користування.

Теоретичні основи рубок головного користування. Вибіркові рубки

Суцільні рубки.

Поступові рубки.

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здобувачів здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва», «Положення про екзамен та заліки в Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва», «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва».

Формування і оцінювання зазначених у табл. 1 компетентностей досягається під час:

– проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів;

– виконання завдань із пошуку та опрацювання іншомовних джерел з фаху у межах курсу (оцінюється під час захисту рефератів, екзамену);

– організації та планування самостійного навчання, виконання завдань (поточний та модульний контроль).

Поточний контроль знань здобувачів здійснюється за двома напрямками:

I – контроль систематичності та активності роботи на практичних заняттях;

II – контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання.

Поточний контроль здійснюється у формі: усне опитування; фронтальне опитування; індивідуальне опитування; письмові контрольні роботи; тестування. Протягом вивчення дисципліни здійснюється самоконтроль.

Модульний контроль проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

Семестровий екзамен – форма оцінки підсумкового засвоєння здобувачами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід. Завданням екзамену є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми

навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу екзамен оцінює рівень засвоєння здобувачем компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.

При оцінюванні знань і умінь на семестровому екзамені викладач дотримується таких правил:

Відмінно / А / 90-100 балів – навчальний матеріал засвоєно у повному обсязі, здобувач володіє необхідними знаннями і вміннями. Здобувач точно формулює думки і обґрунтовує їх, послідовно, зв'язано викладає матеріал, ілюструє теоретичні знання, наводить приклади, аналізує, грамотно оформлює свою відповідь.

Добре / В / 82-89 балів – відповідь здобувача виявляє розуміння матеріалу, правильне застосування знань і вмінь, необхідних для відповіді, але містять окремі незначні помилки і невеликі неточності.

Добре / С / 75-81 бал – здобувач розуміє матеріал, але помиляється у застосуванні вмінь і знань, необхідних для відповіді.

Задовільно / D / 66-74 бали – здобувач володіє знаннями і вміннями з дисципліни, але вони носять розрізнений характер, знання недостатньо глибокі, а вміння проявляються слабо.

Задовільно/ Е / 60-65 балів – у засвоєнні навчального матеріалу мають місце суттєві неточності, відповіді неглибокі, містять істотні помилки, у тому числі у висновках, аргументація слабка. При викладенні матеріалу відсутня послідовність і чіткість, мова бідна.

Незадовільно / FX / 35-59 балів – головний зміст навчального матеріалу не засвоєний, основні вміння не проявлені. Відповідь виявляє відсутність необхідних знань і вмінь, містить помилки, які спотворюють зміст навчального матеріалу.

Незадовільно / F/ 1-34 бали– здобувач не відповідає. Підсумкова оцінка виставляється на основі суми набраних балів за результатами поточного, модульного та семестрового контролю.

ПОЛІТИКА КУРСУ

- Курс передбачає індивідуальну та групову роботу.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо здобувач відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача.
- Під час роботи над індивідуальними завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності.
- Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними